

Vellinge kommun
vellinge.kommun@vellinge.se

2020-04-27
Dnr 2019:2959

Sofie Hardenstedt
Sofie.Hardenstedt@vellinge.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisningen i
grundsärskolan vid Ljungensskolan i Vellinge
kommun

Inledning

Skolinspektionen genomför med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) en kvalitetsgranskning av undervisningen i grundsärskolan. Syftet är att granska kvaliteten i undervisningen i grundsärskolan, med fokus på de högre årskurserna (6–9). I granskningen riktas särskild uppmärksamhet mot i vilken utsträckning undervisningen ligger på en nivå som erbjuder eleverna rika kunskapsutmaningar utifrån deras förutsättningar. Granskningen har också fokus på kvaliteten i skolans samlade arbete med att bedöma elevernas kunskapsutveckling.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning utformas undervisningen så att eleverna ges förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling?
2. I vilken utsträckning sker en god och kontinuerlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen.

Kvalitetskriterierna är Skolinspektionens uttolkning av *författningar inom skolområdet, Skolverkets allmänna råd, forskningsöversikter* samt den erfarenhet som Skolinspektionen har fått genom sin samlade *tillsyns- och granskningsverksamhet*. Avgränsningar har gjorts inom respektive bedömningsområde. Skolinspektionen gör i sin granskning därför inte anspråk på att vara allomfattande. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Granskningen genomförs i 30 skolenheter och i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Ljungensskolan, i Vellinge kommun, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Ljungensskolan den 10-11 mars 2020. Besöket genomfördes av Eleonor Duvander och Sarah Vinterlycka. Intervjuer med rektorn, lärare, elever och elevassistenter samt observationer av undervisning har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området.

Beslut

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

Bedömning av elevernas kunskapsutveckling

- Arbetet för flexibilitet i elevernas utbildning behöver utvecklas så att det stöds av en struktur och rutiner som medför att det är tydligt vilken kursplan varje elev ska undervisas och bedömas utifrån.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 27 november 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post till: skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se.

Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr 2019:2959) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

1. Undervisningens utformning och nivå

Inom detta område granskas **i vilken utsträckning undervisningens utformning och nivå ger alla elever förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.** Här ingår att granska om eleverna ges en strukturerad undervisning, vilket bland annat innebär att den planeras och genomförs utifrån styrdokumentet, att syftet tydliggörs för eleverna samt att de olika delarna i undervisningen hänger samman på ett tydligt sätt. Vidare granskas om eleverna ges en undervisning som är stimulerande och utmanande utifrån elevernas behov och förutsättningar samt utformas utifrån höga förväntningar på eleverna. Elevernas delaktighet i undervisningen och i det egna lärandet granskas också samt elevernas möjligheter att samspela, samarbeta och lära tillsammans med andra elever.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i hög utsträckning utformas så att eleverna ges förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Undervisningen följer en tydlig struktur där syftet tydliggörs för eleverna och eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Eleverna erbjuds en undervisning som utgår från deras behov och förutsättningar på ett sätt som möjliggör progression och utmanar eleverna att nå längre i sin kunskapsutveckling. I undervisningen ges eleverna goda möjligheter till delaktighet och eleverna ges förutsättningar både att arbeta självständigt och att genom samarbete lära tillsammans och av varandra.

Strukturerad undervisning

Eleverna ges en strukturerad undervisning med tydligt syfte, sammanhang och ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer och insänd dokumentation framgår att undervisningen ofta planeras utifrån teman som omfattar flera ämnen och/eller ämnesområden. I början av läsåret träffas alla lärare som undervisar en klass och går igenom det tema som de lärare som ansvarar för huvuddelen av undervisningen för respektive grupp tagit fram. Lärarna beskriver att de utgår från elevernas förutsättningar i planeringen av undervisningen. Flera klasser i skolan består av både elever som läser ämnen och elever som läser ämnesområden vilka undervisas gemensamt. I insänd dokumentation finns exempel på hur ett arbetsområde gällande världsreligionerna har planerats utifrån ämnen och ämnesområden med tydliga kopplingar till respektive kursplaner. Av intervjun med lärare framgår dock att det inte alltid är tydligt för alla lärare vilka, av de elever de undervisar, som läser ämnen och vilka som läser ämnesområden. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att detta klagörs för lärarna så att undervisningen inte riskerar att bedrivas utifrån en annan kursplan och nivå än vad som mest gynnar respektive elev.

Lärarna tydliggör syftet med undervisningen för eleverna på flera sätt. Alla elever har en utvecklingsplan för varje ämne eller ämnesområde som revideras under läsåret och bidrar till att visa för eleverna vad de ska göra. Observationerna visar att lärarna tydliggör syftet med de olika aktiviteterna genom exempelvis gemensamma genomgångar och genom att förklara individuellt för varje elev. Vid lektionsstarten i slöjd/estetisk verksamhet står varje elevs namn och vad de ska arbeta med under lektionen beskrivet på en projektorduk. Under flera observerade lektioner används en struktur där lektionens innehåll, aktiviteter och mål står på tavlan och går igenom muntligt. Även eleverna berättar i intervjun om att lärarna brukar använda den strukturen. I såväl inskickat

material som under de observerade lektionerna används bildstöd för att förtydliga lektionernas innehåll och syfte för eleverna.

Undervisningen är utformad så att den ger eleverna sammanhang och överblick. Intervjuer och observationer ger en samstämmig bild av att undervisningen följer en tydlig struktur. Dagarna inleds med samling då lärare och elever bland annat går igenom vad som kommer att hända under dagen. De lektioner som observerats är strukturerade på olika sätt men för samtliga lektioner är strukturen tydlig och ändamålsenlig. De moment som ingår i lektionerna följer logiskt på varandra. Strukturen bidrar också till att tydliggöra för eleverna vad de ska göra och vad som förväntas av dem under lektionerna.

I undervisningen ges eleverna ett aktivt lärarstöd och stöd av elevassister. Lärare och elevassister ser till att eleverna förstår uppgiften, är delaktiga och kommer igång med genomförandet. De ger också på olika sätt eleverna stöd i att bibehålla engagemang och kunna utföra uppgifter självständigt. Elevassistenterna uppger i intervjun att deras roll i undervisningen är tydlig och att de vet vad som förväntas av dem. Som exempel på aktivt lärarstöd kan elevassistenternas arbete under en lektion i idrott och hälsa/motorik nämnas. Under lektionen uppmärksammar elevassistenterna elevernas olika behov och ger dem anpassat stöd utifrån det. Det kan handla om fysiskt stöd för att kunna genomföra en uppgift, att uppmuntra och motivera elever att delta och att stegvis minska stödet så att elevens självständighet ökar. Fler exempel ges under de lektioner då eleverna arbetar enligt modellen EPA (enskilt, par, alla) då eleverna först ska fundera över en uppgift enskilt, sedan diskutera i par och därefter gå igenom uppgiften gemensamt. Under tiden eleverna arbetar enskilt och i par går lärarna runt bland eleverna, ser hur det går och ställer vid behov frågor till eleverna som för dem vidare i resonemangen.

Skoldagens olika aktiviteter används för att bidra till elevens utveckling. Ett exempel på detta är ett pågående arbete med att införa bildstöd för att öka elevernas självständighet vid raster, övergångar och förflyttningar, som elevassistenterna berättar om. Av insänd dokumentation framgår att omsorgs- och omvårdnadssituationer tas tillvara som lärtillfällen.

Stimulerande och utmanande undervisning

Undervisningen utgår från elevernas förutsättningar och utformas så att progression och kunskapsutmaningar möjliggörs. Såväl lärare som rektorn och elevassistenterna uttrycker höga förväntningar på eleverna vilket även ses i den undervisning som observerats. Lärare och elevassister diskuterar förväntningar på eleverna och deras kunskapsutveckling på gemensamma möten. Lärarna arbetar med att ge eleverna kunskapsutmaningar på flera olika sätt och använder undervisningens utformning för att utveckla elevernas lärande. Ett exempel på detta är att lärarna i undervisningen använder uppgifter och övningar som möjliggör för elever på olika nivåer att samarbeta och på så sätt få varandra att nå längre än de skulle gjort individuellt. Ett exempel, som både nämns i intervjuer och observeras, är övningar enligt EPA-modellen då eleverna får uppgifter som kan lösas på flera sätt och med olika svårighetsgrad. Uppgifterna kan då ha högre nivå än eleverna skulle fått individuellt för att de ska utmanas att nå längre, berättar lärarna. Genom de gemensamma diskussionerna når eleverna längre än de skulle gjort var och en för sig, enligt lärarna. Samma princip används även vid lektioner i praktisk matematik som genomförs gemensamt med två klasser, en där alla elever läser ämnesområden och en där eleverna läser både ämnen och ämnesområden. Lärarna beskriver att de tydligt ser att eleverna då genomför svårare moment än de skulle göra annars.

Ytterligare exempel på hur undervisningen ger eleverna utmaningar på olika nivåer är att de får uppgifter med olika inriktning och svårighetsgrad inom samma arbetsområden. Lärarna ger i intervjun exempel på att svårighetsgraden anpassas inom musik/estetisk verksamhet när eleverna spelar instrument så att eleven först spelar en ton, nästa gång två toner och tredje gången kanske ett helt ackord. På så vis möjliggörs också progression. Inom idrott och hälsa/motorik anpassas hinderbanor så att hindren har olika höjd, bredd och svårighetsgrad. Detta stämmer med den bild eleverna ger under intervjun, då de både berättar om och visar exempel på att de arbetar med uppgifter med olika svårighetsgrad. Lärare och elevassistenter uppmuntrar eleverna att prova nya och svårare saker och att prova sig fram. Under en observerad lektion i matematik/verklighetsuppfattning uppmanar läraren eleverna att först testa att lösa uppgiften enskilt och skriva ner allt utan att sudda för att de ska kunna se hur de tänkt sedan när de resonerar tillsammans. Läraren betonar också att det inte är rätt eller fel som är det viktiga och att uppgiften går att lösa på olika sätt. Detta är också ett exempel på att undervisningen genomförs i ett tillåtande klimat där personalen arbetar för att eleverna ska känna sig trygga, sedda och våga pröva sina idéer.

I undervisningen fångar lärarna upp elevernas intressen och erfarenheter. Av observationerna framgår detta tydligt genom att lärarna vid flera tillfällen under de observerade lektionerna fångar upp sådant som eleverna berättar om och visar intresse för. Flera lektioner innehåller också exempel som rör aktuella händelser som intresserar eleverna. Exempelvis är all musik som spelas under en lektion i idrott och hälsa/motorik från en musiktävling som nyligen ägt rum och som intresserar eleverna. Undervisningen är varierad och innehåller olika typer av arbetssätt, uppgifter och aktiviteter, vilket också bidrar till att stimulera och utmana eleverna i deras kunskapsutveckling. Observationerna ger exempel på gemensamma genomgångar och diskussioner, enskilt arbete och arbete i par. Olika typer av läromedel och lärverktyg används också i undervisningen.

Elevernas delaktighet i undervisningen och det egna lärandet

Eleverna ges goda möjligheter till delaktighet i undervisningen och det egna lärandet. I intervjun ger eleverna exempel på att de själva får göra val, som vilket djur de ska ta reda på fakta och skriva om inom naturorienterande ämnen/verklighetsuppfattning och vilket motiv de ska brodera i slöjden/estetisk verksamhet. Såväl elevassistenter som lärare beskriver i intervjuer hur de arbetar för att eleverna ska kunna utföra uppgifter självständigt i så hög utsträckning som möjligt, vilket även observationerna ger exempel på. Ett sätt att göra detta är genom användandet av checklistor, som några av lärarna använder vid vissa typer av uppgifter. Checklistorna finns uppsatta på väggen i klassrummet och finns som blädderknippor med text och bildstöd som eleverna kan ha vid sina arbetsplatser. Av checklistorna framgår vilka olika steg eleven ska genomföra när hen genomför uppgiften, vilket ökar elevens självständighet. Lärarna i slöjd/estetisk verksamhet berättar att de använder ett arbetssätt där eleverna själva planerar sina projekt och då ritar en bild, beskriver i text vad de ska göra, vilket material och vilken teknik de tänkt använda. När uppgiften är genomförd utvärderar eleverna hur arbetet gått, om de ändrat något under arbetets gång och tar en bild på den färdiga produkten. Olika hjälpmedel som möjliggör för eleverna att utföra uppgifter självständigt används. Under observationen av ämnet slöjd/estetisk verksam används exempelvis flera typer av ramar för broderier och ett hjälpmedel som möjliggör för elever att karda ull med en arm. Ett exempel på att eleverna har direkt påverkan på undervisningen är att några av lärarna inleder arbetet med ett tema genom att göra en tankekarta tillsammans med eleverna.

De går då igenom vad eleverna kan om området och vad de skulle vilja lära sig mer om. Lärarna tar sedan in elevernas önskemål i den fortsatta planeringen.

Eleverna ges kontinuerlig återkoppling på sitt arbete och sin kunskapsutveckling. Av intervjuer och observationer framgår att flera lärare använder gemensamma avslutningar, i slutet av en lektion eller i slutet av dagen, för att både synliggöra elevernas lärande, ge dem återkoppling på arbetet och utvärdera olika aktiviteter. Som exempel beskriver de lärare och elevassistenter som har slutsamlingar med eleverna vid dagens slut att de inför dessa går igenom dagen med varje elev. Eleven får då utvärdera de olika aktiviteterna genom att välja "tummen upp" eller "tummen ned". Ett annat sätt att synliggöra lärandet för eleverna, som några av lärarna använder, är att använda en tankekarta med ett antal mål som ska uppnås under ett arbetsområde. Efter hand som eleven uppnår målet kryssas målet över på tankekartan. Eleverna både berättar om det och visar exempel på sådana tankekartor under intervjun. Det förekommer inslag av såväl självbedömning som kamratbedömning i undervisningen. Som exempel kan nämnas att kamratbedömning ingår i en veckovis återkommande skrivuppgift då eleverna ska skriva om sin helg. Av observationer och intervjuer med elever framgår att en punkt på den checklista eleverna ska följa är att läsa och kommentera varandras texter. Av insänd dokumentation framgår att eleverna inför utvecklingssamtalen och inför att ny individuell utvecklingsplan ska skrivas fyller i ett omfattande material med bildstödsbilder och text där de för varje ämne fyller i vad de är bra på och vad de vill bli bättre på. De fyller också i vad de tycker om de olika ämnena.

Undervisningen utformas på ett sätt som ger eleverna möjligheter att samspela, interagera och lära tillsammans. Under observationerna ges flera exempel på att eleverna samarbetar i par samt att hela gruppen diskuterar och löser uppgifter gemensamt. De tillfällen då elever på olika kunskapsnivåer samarbetar, som beskrivits tidigare, är också exempel på detta.

Skolinspektionens granskning inte visat annat än att det granskade området fungerar väl.

2. Bedömning av elevernas kunskapsutveckling

Inom detta område **granskas i vilken utsträckning det sker en god och kontinuerlig bedömning som stödjer elevernas lärande.** Här ingår att granska lärarnas arbete för att kontinuerligt dokumentera och bedöma elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven i kursplanerna. Vidare granskas hur lärare använder sig av formativ bedömning i planeringen och genomförandet av undervisningen. Det gemensamma arbetet med bedömning och strukturer för utveckling av bedömningspraktiken granskas också samt de förutsättningar rektorn ger för ett sådant arbete.

Skolinspektionen bedömer att det i viss utsträckning sker en god och kontinuerlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling. Det finns ett systematiskt och kontinuerligt arbete med att kartlägga och värdera elevernas kunskapsutveckling och bedömningsarbetet anpassas till olika elevgrupper. Möjligheterna att samarbeta i bedömningsarbetet varierar för olika lärare även om de flesta har möjlighet att utveckla sin bedömarkompetens tillsammans med kollegor. För att ytterligare utveckla arbetet med bedömning behöver system och rutiner för att hantera flexibiliteten i utbildningen tydliggöras.

Lärarnas arbete med bedömning

Lärarna arbetar systematiskt och kontinuerligt med att kartlägga och värdera elevernas kunskapsutveckling. Av lärarintervjun framgår att lärarna arbetar på olika sätt för att fortlöpande dokumentera elevernas kunskapsutveckling och samla underlag för bedömningsarbetet. Eleverna har individuella mål som uppdateras kontinuerligt under läsåret. Ett exempel på det kontinuerliga bedömningsarbetet är de tankekartor med mål som tidigare nämnts. För varje arbetsområde finns en tankekarta med mål och efter hand som eleven uppnått ett mål markeras det i tankekartan och förs in i skolans digitala plattform. I klasser där alla elever läser ämnesområden sker motsvarande arbete genom att varje elev har en pärm där elevens individuella mål finns. När en elev uppnått ett mål eller klarat av något nytt antecknar lärare och elevassistenter det i pärmen. Elevassistenterna arbetar ofta nära eleverna och för information om elevernas utveckling vidare till lärarna. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevassistenter framgår att elevassistenterna också är delaktiga i diskussioner som förs inför elevernas utvecklingssamtal. Lärarna använder sig av formativ bedömning i planeringen av undervisningen genom att exempelvis kartlägga elevernas kunskaper inför att ett nytt arbetsområde ska påbörjas och genom de utvärderingar som tidigare nämnts.

För att sammanställa underlaget till bedömningarna använder sig lärarna av matriser som finns på skolans digitala plattform. Där finns matriser för ämnen och för ämnesområden som båda har tre nivåer – uppnår inte, på väg att uppnå samt uppnår. Av intervjun med lärare framgår att de använder både matrisen för ämnen och matrisen för ämnesområden för de elever som läser ämnesområden och undervisas tillsammans med elever som läser ämnen. Lärarna beskriver ett tillvägagångssätt som innebär att de samlar in tillräckligt underlag för att kunna sätta betyg för alla elever i de klasser som består av både av elever som läser ämnen och av elever som läser ämnesområden. De elever som kan bedömas enligt kunskapskraven för ämnen gör det, även om de läser ämnesområden. Enligt lärarna arbetar de på det här sättet för att ge eleverna möjlighet att nå så långt som möjligt. Det förekommer att elever även formellt läser en kombination av ämnen och ämnesområden och några elever läser också något eller några ämnen enligt grundskolans kursplaner. Lärarna och rektorn är således insatta i den möjlighet till flexibilitet som finns i utbildningen i grundsärskolan. Det tillvägagångssätt som nu används riskerar dock att leda till otydlighet gällande vilken kursplan eleverna följer och vilka kunskapskrav eleverna ska bedömas i relation till, vilket även några lärare ger uttryck för i intervjun.

Som beskrivits ovan bedömer lärarna elevernas kunskapsutveckling i relation till kunskapskraven, vilket även framgår av insänd dokumentation. Vid skolan finns en arbetsgrupp som arbetar med att utveckla arbetet med de individuella utvecklingsplanerna som exempelvis tagit fram de formulär med bildstöd som används inför de elevledda utvecklingssamtal som regelbundet genomförs. Dessa formulär utgår från ämnen. För de elever som går i klasser där alla elever läser ämnesområden förbereds utvecklingssamtalen av personal och elev i förväg. Förberedelserna filmas för att kunna delges vårdnadshavarna vid utvecklingssamtalet. I de framåtsyftande planeringar för elever som läser ämnesområden som Skolinspektionen tagit del av förekommer i några fall beskrivningar av elevers karaktär, exempelvis "glad" och "nyfiken". I några fall beskrivs också hur elever klarar hygiensituationer. Den här typen av uppgifter kan ses som integritetskänsliga och Skolinspektionen vill därför framhålla vikten av att innehållet i de individuella utvecklingsplanerna lyfter fram elevernas utveckling i relation till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolans gemensamma arbete med bedömning

Det bedrivs huvudsakligen ett regelbundet gemensamt arbete med bedömning i grundskolan vid Ljungensskolan. Förutsättningarna för samverkan kring bedömning ser dock olika ut för lärarna. De lärare som arbetar med en klass utgör ett så kallat lärteam som bland annat samarbetar kring bedömning. Av intervjun med rektorn framgår att lärteamen utöver att tillsammans bedöma elevernas kunskapsutveckling också diskuterar och utvecklar sin bedömarkompetens gemensamt. Som exempel nämns att lärteamen läst och arbetat med Skolverkets skrift "Kunskapsbedömning i träningsskolan". För de lärare som huvudsakligen undervisar i grundskolan men undervisar i något ämne/ämneseområde i grundskolan ser förutsättningarna olika ut. De fyra lärare som undervisar i slöjd/estetisk verksamhet undervisar alla samma elever i grundskolan och diskuterar kontinuerligt bedömningar gemensamt. På så sätt får de en helhetsbild av ämnet/delen av ämneseområdet och säkerställer att undervisningen omfattar allt centralt innehåll. I något fall ansvarar läraren i idrott och hälsa för delar av undervisningen i ämnet/ämneseområdet motorik och en annan lärare har en lektion i veckan med samma grupp. Då samverkar lärarna kring bedömningen. I övriga fall arbetar läraren ensam med bedömningen, liksom övriga lärare som är ensamma om att undervisa i något ämne/ämneseområde. För de elever som läser ämneseområden och som har flera lärare i olika delar av samma ämneseområde ger lärarna underlag till mentorerna som gör den sammanfattande helhetsbedömningen. Om lärarna ser att en elev skulle klara att läsa enligt kursplanen för ämnen framförs även den informationen till mentorerna. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att samtliga lärare som undervisar i eleverna i grundskolan ges möjlighet att utveckla sin bedömarkompetens i samarbete med kollegor.

Identifierat utvecklingsområde

Elevernas lärande ska stödjas genom en god och kontinuerlig bedömning av deras kunskapsutveckling. I grundskolan innefattar det arbetet att bedöma om eleverna läser enligt den kursplan som mest gynnar deras kunskapsutveckling. Den flexibilitet som finns i grundskolan, som möjliggör för elever att läsa en kombination av ämneseområden, ämnen och ämnen enligt grundskolans kursplaner, ger möjlighet att anpassa utbildningen utifrån elevernas förutsättningar och behov så att de kan nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. För att fullt ut kunna använda den möjligheten behöver skolan ha system och rutiner för att säkerställa att eleverna läser och bedöms enligt de kursplaner som gynnar dem mest. Om det framkommer att en elev gynnas bäst av att läsa enligt en annan kursplan, exempelvis ett ämne i stället för ämneseområde, så ska en sådan ändring i elevens utbildning göras genom ett beslut av rektorn. Vid bedömning och betygsättning behöver kunskapskraven läsas och tolkas i relation till syftet, det centrala innehållet och den undervisning som har bedrivits. Det är därför viktigt att undervisningen planeras och genomförs utifrån den kursplan som är aktuell för respektive elev för att eleverna ska kunna bedömas utifrån rätt förutsättningar.

Vid grundskolan i Ljungensskolan finns ett systematiskt och kontinuerligt arbete med att bedöma elevernas kunskapsutveckling med fokus på att de ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Detta arbete kan utvecklas genom tydliga rutiner för att hantera möjligheten till flexibilitet i utbildningen. Därför bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område:

- Arbetet för flexibilitet i elevernas utbildning behöver utvecklas så att det stöds av en struktur och rutiner som medför att det är tydligt vilken kursplan varje elev ska undervisas och bedömas utifrån.

På Skolinspektionens vägnar

X Allan Westerdahl

Allan Westerdahl

Beslutsfattare

Signerat av: Allan Westerdahl

X Sarah Vinterlycka

Sarah Vinterlycka

Föredragande

Signerat av: Sarah Vinterlycka

I ärendets slutliga handläggning har även Eleonor Duvander deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisningen-i-grundsarskolan/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Vellinge kommun är huvudman för Ljungenskolans grundsärskola. Grundsärskolan omfattar årskurserna 1-9, och undervisning sker i såväl ämnen som ämnesområden. Skolenheten omfattar förutom grundsärskola även förskoleklass och grundskola årskurserna 1-9 och fritidshem. Skolenheten leds av en rektor och två biträdande rektorer. Sju lärare ansvarar för merparten av undervisningen i grundsärskolans ämnen och ämnesområden. För hela eller delar av undervisningen i bild/estetisk verksamhet, hem- och konsumentkunskap/vardagsaktiviteter, idrott och hälsa/motorik samt slöjd/estetisk verksamhet ansvarar lärare som huvudsakligen undervisar i grundskolan. I grundsärskolan går totalt 26 elever. Eleverna är fördelade i fem grupper med elever i olika årskurser.

Bilaga 2: Författningsstöd till den tematiska kvalitetsgranskningen av undervisningen i grundskolan

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

2 kap. 34 §

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjlighet till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

11 kap. 2 §

Grundskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om elever med utvecklingsstörning också ska gälla vissa andra barn, ungdomar och vuxna.

11 kap. 5 §

Grundskolan omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildning inom ämnesområden är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner.

11 kap. 8 §

Huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det.

Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas.

11 kap. 15 § 1 st

Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i.

11 kap. 16 § 1–3 st

I årskurs 1–5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eller ämnesområden som eleven får undervisning i, och
2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

11 kap. 16 a § 1–3 st

I årskurs 6–9 ska läraren, om eleven får undervisning i ett ämnesområde eller ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i ämnesområdet eller ämnet, och
2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnesområdet eller ämnet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även i andra fall än vad som följer av första stycket och även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Skolförordningen (2011:185)**5 kap. 2 §**

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

**Förordning (SKOLFS 2010:255) om läroplan för grundskolan, reviderad 2018,
1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3
Elevernas ansvar och inflytande, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar**

Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

Utvecklingsområde 1: Arbetet för flexibilitet i elevernas utbildning behöver utvecklas så att det stöds av en struktur och rutiner som medför att det är tydligt vilken kursplan varje elev ska undervisas och bedömas utifrån.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: